

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۳/۲۰

تاریخ تصویب مقاله: ۹۴/۱۲/۲۸

رابطه چند متغیری هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

فتانه فتحی*، سارا ظفری**، دکتر مهناز مهربانی زاده هنرمند*** و دکتر ذکرااله
مروتی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه‌ی چندمتغیری مؤلفه‌های هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز بود. حجم نمونه در این پژوهش شامل ۲۲۵ نفر دانشجوی دختر بود که به روش تصادفی چندمرحله‌ای از بین دانشجویان

---

fatane.fathi@ymail.com

*مدرس مدعوگروه روانشناسی دانشگاه لرستان

**مدرس مدعو دانشگاه پیام نور ایلام

***استاد گروه روانشناسی بالینی دانشگاه شهید چمران اهواز

****استادیار گروه روانشناسی دانشگاه زنجان

دختر دانشگاه شهید چمران اهواز انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده پرسش‌نامه هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی (SAGOS)، پرسش‌نامه افسردگی بک (BDI-II) و پرسش‌نامه اضطراب اجتماعی (SAD) بودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد در پیش‌بینی افسردگی از بین اهداف پیشرفت اجتماعی (تبحرگرا، عملکردگرا، عملکرد-گریز) مؤلفه‌های عملکردگریز و عملکردگرای اجتماعی نقش مهمی دارند. همچنین در پیش‌بینی اضطراب اجتماعی از بین اهداف پیشرفت اجتماعی (تبحرگرا، عملکردگرا و عملکردگریز) مؤلفه‌ی عملکردگریز اجتماعی نقش مهمی دارد و نتایج حاصل از تحلیل کانتی نیز نشان داد که بین ترکیب خطی مؤلفه‌های هدف‌گرایی اجتماعی (تبحری، عملکردی و عملکردگریز اجتماعی) با ترکیب خطی متغیرهای افسردگی و اضطراب اجتماعی همبستگی چندگانه وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اهداف پیشرفت اجتماعی، افسردگی، اضطراب اجتماعی.

مقدمه

گاهی اوقات توانایی‌ها بر اساس نشانه‌ها و علائم فیزیولوژیکی مورد قضاوت قرار می‌گیرند. این نشانه‌ها در برگیرنده علائم جسمانی مانند اضطراب و تنش هستند که افراد در موقعیت‌های گوناگون آنها را تجربه کرده و به طریقی متفاوت مورد تفسیر قرار می‌دهند. برای مثال، حضور در موقعیت‌های اجتماعی، برای بعضی اشخاص بروز این نشانه‌ها را به دنبال دارد و باعث می‌شود که وجود اضطراب را در خود نشانه ناتوانی و ضعف تلقی کنند و انتظار موفقیت در آن‌ها کاهش یابد، بنابراین در موقعیت‌های اجتماعی به خوبی عمل نمی‌کنند. مفهوم اضطراب اجتماعی یکی از اسم‌هایی است که برای ارجاع به این پیامد و پدیده شناختی، احساسی و رفتاری مورد استفاده قرار گرفته است (زیگلر^۱، ۲۰۰۵). اضطراب اجتماعی به اضطراب یا تجربه هراس که در موقعیت‌های میان فردی یا عملکردی ایجاد می‌شود، اطلاق می‌شود. افراد دارای اضطراب اجتماعی بالا از ارزیابی منفی دیگران نسبت به خود و یا انجام عملی که باعث

^۱. Ziegler

شرمندگی شود بیمناک‌اند. تحقیقات حاکی از آن هستند که اضطراب اجتماعی با گرایش به اختصاص توجه به اطلاعات تهدید‌آمیز اجتماعی، از جمله اضطراب مرتبط با احساسات و رفتارها و نشانه‌های عدم رضایت از دیگران همراه است. تئوری‌های شناختی در زمینه اضطراب حاکی از آن هستند که توجه انتخابی به تهدیدها اضطراب را شدیدتر کرده و قضاوت در زمینه رویدادهای اجتماعی را به انحراف می‌کشاند (تایلر، بومیا و آمیر^۱، ۲۰۱۰). افراد دارای اضطراب اجتماعی نگرش منفی نسبت به خود و دیگران دارند و نمی‌توانند هیجان‌های خود را کنترل کنند. این افراد به خاطر ضعف در روابط اجتماعی از حمایت اجتماعی نامطلوب و پایین برخوردارند. یکی دیگر از عواملی که بر روی توانایی‌های انسان اثر می‌گذارد افسردگی است. افسردگی افت فراگیر خلق است که همراه با احساس غمگینی و عدم توانایی تجربه لذت می‌باشد. افسردگی یکی از شایع‌ترین اختلالات روانپزشکی است که محدود به زمان و مکان و شخص خاصی نیست و همه اقشار و طبقات جامعه را می‌تواند در بر گیرد (غلامعلی لواسانی، خضری، امانی و مال احمدی، ۱۳۸۹) و یک اختلال روانی است که بر فکر احساس، رفتار و عملکرد جسمانی فرد تأثیر می‌گذارد (باتلر^۲، ۲۰۰۲) و به قدری شایع است که در هر مقطعی از زمان ۱۵ تا ۲۰ درصد بزرگسالان در سطح قابل توجهی از نشانه‌های افسردگی رنج می‌برند (صیادی‌اناری، -انصاری‌جابری، خالقی و ناظر، ۱۳۸۱). اگرچه تحقیقات پیشین بر روی عوامل شناختی و رفتاری در توضیح علت افسردگی پرداخته‌اند اما دیکمن^۳ (۱۹۹۸) بیان می‌کند که این عوامل برای پیش‌بینی افسردگی کافی نیستند.

مطالعات نشان داده که عوامل انگیزشی مانند هدف‌گرایی می‌تواند عوامل شناختی و رفتاری را در برگیرد و قدرت پیش‌بینی افسردگی را افزایش دهد (دیکمن، ۱۹۹۸؛ سایدريس^۴، ۲۰۰۵).

1. Taylor, Bomyea, & Amir

2. Butler

3. Dykman

4. Sideridis

دوک و لگت^۱ (۱۹۸۸) هدف‌ها را به صورت قصد و منظوری برای عمل کردن تعریف کرده‌اند. رایان و هاپکینز^۲ (۲۰۰۳) یک تعریف رسمی از هدف‌گرایی اجتماعی ارائه دادند که موازی با چارچوب سه بعدی از هدف‌گرایی پیشرفت است. الف) هدف‌گرایی تبحری اجتماعی، که بر روی رشد شایستگی در روابط (مثلاً رشد روابط دوستانه عمیق) و لذت، علاقه، فهمیدن و همچنین مراقبت و احترام در روابط تأکید دارد. ب) هدف‌گرایی عملکردی اجتماعی، بر روی اثبات شایستگی در روابط اجتماعی (مانند مقبولیت اجتماعی) و استفاده از معیارهای هنجاری و بین‌فردی تأکید دارد. هدف‌های عملکردی اجتماعی به دو مولفه‌ی گرایشی و اجتنابی تفکیک شده است. افراد با هدف‌های عملکردگرای اجتماعی، بر روی دریافت مثبتی از دیگران و تمایل به مهم و مورد علاقه‌بودن تأکید دارند و افراد با هدف‌های عملکردگرای اجتماعی، بر روی اجتناب از رفتارهایی که پیامدهای منفی اجتماعی به دنبال دارد تأکید دارند. از دیدگاه هدف افراد نه تنها پاسخ‌دهندگان منفعل به محیط نیستند بلکه برای رسیدن به هدف به طور فعال با محیط تعامل می‌کنند. همچنین در دیدگاه هدف عوامل شناختی و رفتاری افراد حول هدف‌هایی که دنبال می‌کنند سازمان می‌یابد. مطالعات رابطه هدف‌ها را با افسردگی نشان داده که هدف‌ها به طور مستقیم الگوهای رفتاری و شناختی سازگار و ناسازگار نشانه‌های افسردگی را ترویج می‌دهد یا مانع بروز آن می‌شود (لیندیز و اسکات^۳، ۲۰۰۵؛ سایدریس، ۲۰۰۵).

اما در طول دوره نوجوانی تعامل بین فردی و ارتباطات به طور عمیقی در بروز افسردگی نقش دارد. برای مثال مطالعات نشان داده که نوجوانان نگرانی زیادی از ارزیابی شدن توسط دیگران دارند (وستنبرگ، دروز، گودهات، سیبلینک و ترفرز^۴، ۲۰۰۴) و به ارزیابی منفی حساس هستند و مطالعات نشان داده که طرد شدن توسط دیگران پیش‌بینی‌کننده قوی از افسردگی است

^۱. Dweck, & Legget

^۲. Ryan, & Hopkins

^۳. Lindsay, & Scott

^۴. Westenburg, Drews, Goedhart, Siebelink, & Treffers

(بارول و شرک^۱، ۲۰۰۶). پژوهش‌ها نشان داده‌اند، که هدف‌های تبحری با پیامدهای مثبتی مانند انگیزه‌ی درونی، فرایندهای شناختی و فراشناختی و عواطف مثبت همراه است (هالمن، اسپراگر، بودمن و هاراکیویز^۲، ۲۰۱۰). در پژوهش آکین^۳ (۲۰۰۸)، نتایج نشان داد که هدف‌های تبحری با افسردگی، اضطراب و استرس رابطه منفی دارد و هدف‌های عملکردگرا و عملکردگریز با افسردگی، اضطراب و استرس رابطه مثبتی دارد. اما در پژوهش سایدریس (۲۰۰۵) هدف‌های عملکردگرا با پیشرفت و پشتکار رابطه مثبت و با افسردگی و اضطراب رابطه منفی داشت و هدف‌های عملکردگریز، با پیشرفت پایین و افسردگی رابطه مثبتی دارد (سایدریس، ۲۰۰۵) و همچنین هدف عملکردگریز با عواطف منفی (مانند اضطراب) رابطه دارد (الیوت و مک‌گریگور^۴، ۲۰۰۱). پژوهش کوردا و ساکورای^۵ (۲۰۱۱) نیز نشان داد که هدف‌های تبحری اجتماعی باعث کاهش اضطراب اجتماعی و حفاظت از افسردگی می‌شود. در حالی که هدف‌های عملکردگریز اجتماعی باعث تشدید اضطراب اجتماعی و افزایش افسردگی می‌شود و هدف‌های عملکردی اجتماعی نه باعث کاهش و نه افزایش اضطراب اجتماعی می‌شود. همچنین در پژوهش غلامعلی لواسانی و همکاران (۱۳۸۹) که در زمینه رابطه خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت با تنیدگی اضطراب و افسردگی انجام شد نتایج نشان داد که، هدف‌های عملکردگرا و عملکردگریز با تنیدگی، اضطراب و افسردگی همبستگی مثبت و معنی‌داری دارند و هدف‌های تبحری با تنیدگی اضطراب و افسردگی همبستگی منفی و معنی‌دار دارند. با استناد به پژوهش‌های انجام گرفته، مطالعات نشان می‌دهند وقتی که هدف عملکردگرا برجسته است، دانشجو یک الگوی ناسازگار مثل تجربه احساس منفی در مواجهه با مشکلات و تکالیف چالش‌برانگیز، استراتژی‌های یادگیری ضعیف را گزارش می‌دهد. لذا برای اصلاح آموزش و

1. Burwell, & Shirk

2. Hulleman, Schrager, Bodmann, & Harackiewicz

3. Akin

4. Elliot, & McGregor

5. Kurod & Sakurai

پرورش می‌تواند با ایجاد تنوع در تکالیف جهت به چالش کشاندن دانش‌آموزان و دانشجویان به گونه‌ای عمل کند که این احساس به فرد دست دهد که انجام تکالیف برای یادگیری خود او سودمند است و این می‌تواند دانش‌آموز یا دانشجو را به سمت هدف تبحرگرا سوق دهد. از سوی دیگر با توجه به اینکه مشکلات روانی و اختلالات روان‌پزشکی در امور آموزشی دانشجویان تاثیر جدی داشته، افت تحصیلی و گاهی ترک تحصیل را به دنبال دارد و همچنین اهمیت اهداف پیشرفت و تاثیر آنها روی پیشرفت تحصیلی و مهارت‌های زندگی تحصیلی و اجتماعی و با توجه به اینکه اضطراب و افسردگی دو پیامد ناشی از تغییر از دبیرستان به دانشگاه می‌باشند و به طور واضح از عناصر شایع فقر بهزیستی روانی هستند که می‌توانند به طور منفی بر عملکرد تحصیلی در دانشگاه تاثیر بگذارند. بر اساس بررسی‌های به عمل آمده در پژوهش‌های پیشین، تا کنون پژوهشی که رابطه مولفه‌های هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی را با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر مورد بررسی قرار داده باشد، انجام نشده است. لذا در پژوهش حاضر با توجه به یافته‌های رابطه‌ی هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر بررسی شده است. بنابراین، سوالی که در این پژوهش مطرح می‌شود، این است که آیا مولفه‌های هدف‌گرایی اجتماعی (تبحری، عملکردی، عملکردگیز) می‌توانند پیش‌بینی‌کننده‌های مناسبی برای افسردگی و اضطراب اجتماعی دانشجویان باشند؟

جامعه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان دختر کارشناسی، ورودی سال ۱۳۹۱-۱۳۹۲ دانشگاه شهید چمران اهواز بود. روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای بود. در ابتدا از بین ۱۳ دانشکده، ۵ دانشکده به طور تصادفی انتخاب گردید، و سپس از هر دانشکده به صورت تصادفی و از میان دانشجویان کارشناسی تعداد ۴۵ نفر انتخاب شدند و در نهایت تعداد ۲۲۵ نفر برای آزمون فرضیه انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه اضطراب اجتماعی^۱ (SAI): این پرسش‌نامه به منظور بررسی و ارزیابی مشکلات افراد به هنگام مقایسه خود با دیگران وقتی در وضعیت‌های اجتماعی مضطرب می‌شوند و ممکن است نسبت به ارزیابی‌های دیگران راجع به خودشان دلواپس شوند به وجود آمد (جکسون^۲، ۱۹۶۶، به نقل از بهارلویی، ۱۳۷۷). این آزمون دارای دو خرده‌مقیاس اجتناب اجتماعی و ترس از ارزشیابی منفی است. برای تهیه این آزمون بنا به پیشنهاد جکسون ۱۴۵ آیتم با استفاده از روش تحلیل منطقی از بین خزانه آیتم‌ها برگزیده شد و پس از آزمون تجربی، ۵۸ آیتم انتخاب گردید که ۲۸ آیتم آن مربوط به اجتناب اجتماعی و ۳۰ آیتم مربوط به ترس از ارزشیابی منفی است. پیوستار پاسخ‌ها بر پایه طیف درست و نا درست رتبه‌بندی شده و به ترتیب نمره‌های صفر و یک به هر پاسخ اختصاص یافته است. واتسون و فرند^۳ (۱۹۶۹) اعتبار این پرسش‌نامه را برای اجتناب اجتماعی برابر ۰/۶۸ و برای ترس از ارزشیابی منفی برابر ۰/۷۸ گزارش کردند. آنها با استفاده از آزمون اضطراب آشکار پایایی این پرسش‌نامه را مورد ارزیابی قرار دادند و ضرایب همبستگی به دست آمده برای این دو به ترتیب ۰/۶۰ و ۰/۵۴ گزارش شده که هر دو در سطح ۰/۰۵ معنی دار هستند (به نقل از منصوری، ۱۳۷۷). مهربایی‌زاده‌هنرمند، نجاریان و بهارلو (۱۳۷۸) روایی این مقیاس را با استفاده از روش سازه ۰/۸۵ و ضریب پایایی این پرسش‌نامه را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۲ و از روش بازآزمایی ۰/۸۹ گزارش نمودند. در این پژوهش پایایی این پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شده است، که آلفای کرونباخ ۰/۶۴ به دست آمد. برای بررسی روایی در پژوهش حاضر از طریق همبسته‌کردن آن با پرسش‌نامه اضطراب اجتماعی ماتیک و کلارک (۱۹۹۸)، ۰/۶۴ به دست آمده است.

^۱. Social Anxiety Inventory (SAI)

^۲. Jackson

^۳. Watson & Friend

پرسش‌نامه افسردگی بک^۱ (BDI-II): سیاهه افسردگی بک نسخه جدید یک سیاهه ۲۱ گویه‌ای خودگزارشی برای سنجش شدت افسردگی در بزرگسالان و نوجوانان ۱۳ سال به بالا است. این نسخه جدید برای ارزشیابی نشانگان منطبق با ملاک‌های تشخیصی اختلالات افسردگی که انجمن روان‌شناسی آمریکا در چهارمین ویراست راهنمای تشخیص آماری اختلالات روانی- (DSM-IV) ارائه داده کاربرد دارد. محتوای پرسش‌نامه مشتمل بر غمگینی، بدبینی، احساس ناکامی، ناخشنودی، احساس گناه، بی‌زاری، از خودتخریبی، کناره‌گیری اجتماعی، بی‌تصمیمی، خودانگاره، مشکل در کار، خستگی و اشتها است. نمرات بین صفر تا ۱۳: غیر افسرده‌ها؛ نمرات بین ۱۴ تا ۱۹: افسردگی خفیف؛ نمرات بین ۲۰ تا ۲۸: افسردگی متوسط و نمرات بین ۲۹ تا ۶۳: افسردگی شدید. پرسش‌نامه افسردگی بک (ویرایش دوم) عمدتاً براساس ویرایش اول پرسش‌نامه بک تهیه شده که ضریب باز آزمایی آن برای بیماران روان‌پزشکی ($r=86$) و برای بیماران غیر روان‌پزشکی ($r=81$) مناسب گزارش شده است. همچنین از روایی بالایی محتوایی، همزمان و افتراقی در نمونه‌های بالینی و غیربالینی برخوردار است (بک^۲، استر و گاربین، ۱۹۸۸). دابسون و محمدخانی (۱۳۸۶) در پژوهش خود، ضریب اعتبار کل BDI-II برای هر ۲۱ گویه را برابر با ۰/۹۱ گزارش کردند، که بیش‌ترین میانگین با درجه مطلوبیت متعلق به گویه ۲۱ (فقدان علائق جنسی) است. از سوی دیگر، بیش‌ترین انحراف معیار متعلق به گویه ۹ (افکار و آرزوی مردن) و کم‌ترین آن، متعلق به گویه نخست غمگینی است. همچنین ضرایب همبستگی هر گویه با نمره کل سیاهه (قدرت تشخیص گویه) را نیز محاسبه کرده‌اند که گویه ۱۵ (فقدان انرژی) با ضریب همبستگی ۰/۶۸ دارای بیش‌ترین توان تشخیص و آیتم ۱۹ (دشواری تمرکز) با ضریب ۰/۴۵ دارای کم‌ترین توان تشخیص بود. در این پژوهش پایایی این پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شده است. که آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد. همچنین برای روایی از تحلیل عامل

1. Beck Depression Inventory (BDI-H)

2. Beck, Steer & Garbin

تأییدی استفاده شد، که شاخص‌های به دست آمده **RMSEA** (۰/۰۵)، **GFI** (۰/۹۷) و **AGFI** (۰/۹۷) نشان از برازندگی مناسب پرسش‌نامه با داده‌ها دارد.

مقیاس هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی^۱ (**SAGOS**): این مقیاس توسط رایان و هاپکینز- (۲۰۰۳) ساخته شده که دارای ۲۲ ماده است. مؤلفه‌ی هدف‌گرایی تبحری اجتماعی ۸ ماده، مؤلفه هدف‌گرایی عملکردگرایی اجتماعی از ۷ ماده و مؤلفه‌ی هدف‌گرایی عملکردگرایی اجتماعی نیز از ۷ ماده تشکیل شده‌اند. پاسخ‌ها بر اساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت، از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵)، تنظیم شده‌اند. رایان و شیم^۲ (۲۰۰۶) پایایی این پرسش‌نامه را با روش آلفای کرونباخ برای هر یک از مؤلفه‌های تبحری اجتماعی، عملکردگرایی اجتماعی و عملکردگرایی اجتماعی به ترتیب، ۰/۸۰، ۰/۸۵ و ۰/۸۱ گزارش داده‌اند. در پژوهشی طالع‌پسند، علی‌جانی و بیگدلی^۳ (۲۰۱۰) ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از مؤلفه‌های هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی یعنی تبحری اجتماعی، عملکردگرایی اجتماعی و عملکردگرایی اجتماعی را به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۷ و ۰/۶۶ به دست آوردند. در پژوهش ظفری (۱۳۹۱) ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از مؤلفه‌های تبحری، عملکردی و عملکردگرایی اجتماعی به ترتیب، ۰/۷۵، ۰/۶۸ و ۰/۵۱ به دست آمده است و همچنین روایی این پرسش‌نامه را از طریق همبسته‌کردن آن با پرسش‌نامه هدف‌های پیشرفت میگلی و همکاران (۲۰۰۰) سنجیده است که ضریب همبستگی همبستگی بین مؤلفه‌ی هدف‌گرایی تبحری اجتماعی با پرسش‌نامه تبحری تحصیلی میگلی و همکاران $r = 0/42$ و همبستگی مؤلفه‌ی عملکردگرایی اجتماعی $r = 0/45$ و همبستگی مؤلفه‌ی عملکردگرایی اجتماعی $r = 0/51$ گزارش داده است. در این پژوهش پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شده است که آلفای کرونباخ برای هر یک از مؤلفه‌های تبحری اجتماعی، عملکردگرایی و عملکردگرایی اجتماعی به ترتیب، ۰/۵۵، ۰/۵۰ و ۰/۶۵ به دست آمد. برای روایی از

^۱. Social Achievement Goals Orientation Scale (SAGOS)

^۲. Shim

^۳. Talepasand, Alijani, & Bigdeli

تحلیل عامل تأییدی استفاده شد، که شاخص‌های به دست آمده **RMSEA** (۰/۰۲)، **GFI** (۰/۹۸) و **AGFI** (۰/۹۷) نشان از برازندگی مناسب پرسش‌نامه با داده‌ها دارد.

نتایج پژوهش

جدول ۱، میانگین و انحراف معیار، نمره‌های آزمودنی‌ها در متغیرهای پژوهش را نشان

می‌دهد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار، نمره‌های دانشجویان در متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
اضطراب اجتماعی	۲۷،۸۳	۵،۸۹
افسردگی	۱۵،۳۹	۱۱،۶۳
عملکردگریز اجتماعی	۲۵،۲۸	۴،۱۱
عملکردی اجتماعی	۲۶،۳۰	۴،۲۲
تبحری اجتماعی	۲۷،۷۰	۳،۶۷

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین (تبحری، عملکردی و عملکردگریز اجتماعی) و ملاک (اضطراب اجتماعی و افسردگی)

متغیرها	اضطراب اجتماعی	افسردگی	تبحری اجتماعی	عملکردگریز اجتماعی	عملکردی اجتماعی
اضطراب اجتماعی	-				
افسردگی	*۰/۳۹	-			
تبحری اجتماعی	-۰/۰۲	-۰/۰۴	-		
عملکردگریز اجتماعی	*۰/۴۲	*۰/۳۳	۰/۰۹	-	
عملکردی اجتماعی	*۰/۱۸	*۰/۱۹	۰/۰۰۸	*۰/۱۷	-

* $p < 0/01$

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود همه‌ی ضرایب همبستگی به دست آمده بین متغیرهای پژوهش در سطح $P \leq 0/05$ معنی‌دار هستند. اما ضرایب هدف‌تبحری اجتماعی با اضطراب اجتماعی ($r=0/02$) و هدف‌تبحری اجتماعی با افسردگی ($r=-0/04$) معنی‌دار نیستند.

برای بررسی سوال پژوهش، مبنی بر این که کدام یک از متغیرهای مورد نظر بهترین پیش‌بین اضطراب اجتماعی و افسردگی هستند از تحلیل رگرسیون چندگانه، به روش ورود مکرر استفاده شده است. نتایج حاصل از تحلیل در جداول ۳ نشان داده شده است. جدول ۳ نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه بین اهداف عملکردگرایز اجتماعی، عملکردی‌گرای اجتماعی و تبحری اجتماعی با افسردگی را به روش ورود مکرر نشان می‌دهد.

جدول ۳. رگرسیون چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین با افسردگی با روش ورود مکرر

متغیر پیش‌بین	همبستگی	ضریب	نسبت F		
			احتمال P	تعیین RS	
چندگانه MR			۱	۲	۳
عملکردگرایز اجتماعی	0/331	0/109	F=27/41 p=0/001	$\beta=0/331$ B=0/936 t=5/23 p=0/001	
عملکردگرای اجتماعی	0/357	0/127	F=16/16 p=0/001	$\beta=0/307$ B=0/869 t=4/82 p=0/001	$\beta=0/135$ B=0/372 t=2/11 p=0/03
تبحری اجتماعی	0/365	0/133	F=11/33 p=0/001	$\beta=0/315$ B=0/891 t=4/93 p=0/001	$\beta=0/079$ B=0/251 t=1/25 p=0/209

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی مؤلفه‌های هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی با افسردگی ($F=11/33$ و $p<0/001$)، $MR=0/365$ و $RS=0/133$ معنی‌دار است. این ضریب تعیین نشان می‌دهد که این سه متغیر پیش‌بین (عملکرد گریز، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) حدود ۱۴ درصد از واریانس متغیر ملاک، یعنی افسردگی را تبیین می‌کنند. به منظور بررسی دقیق‌تر، رابطه متغیرهای پیش‌بین (عملکردگریز، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) با افسردگی به عنوان متغیر ملاک، از روش مرحله‌ای نیز استفاده شد. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام، ۳ متغیر پیش‌بین (عملکردگریز اجتماعی، عملکردگرای اجتماعی و تبحری اجتماعی) حدود ۱۴ درصد از واریانس متغیر ملاک یعنی افسردگی را تبیین می‌کنند ولی از بین این ۳ نوع اهداف، عملکردگریز اجتماعی و عملکردگرای اجتماعی نقش مهم‌تری از تبحری اجتماعی در پیش‌بینی افسردگی را دارند.

جدول ۴. رگرسیون چندگانه بین مؤلفه‌های هدف‌گرایی اجتماعی (عملکردگریز، عملکردی و تبحری) با اضطراب اجتماعی را نشان می‌دهد.

جدول ۴. رگرسیون چندگانه متغیرهای پیش‌بین با اضطراب اجتماعی به روش ورود مکرر

متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F		ضرایب رگرسیون (B) و		
			احتمال P	نسبت F	۱	۲	۳
عملکردگریز اجتماعی	۰/۴۲۶	۰/۱۸۱	$F=49/32$ $p=0/001$	$\beta=0/426$ $B=0/610$ $t=7/02$ $p=0/001$			
عملکردگرای اجتماعی	۰/۴۳۹	۰/۱۹۳	$F=26/52$ $p=0/001$	$\beta=0/110$ $B=0/154$ $t=1/80$ $p=0/073$	$\beta=0/406$ $B=0/583$ $t=6/36$ $p=0/001$		
تبحری اجتماعی	۰/۴۴۴	۰/۱۹۷	$F=18/06$ $p=0/001$	$\beta=0/110$ $B=0/153$ $t=1/79$ $p=0/075$	$\beta=0/412$ $B=0/591$ $t=6/70$ $p=0/001$		

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی مؤلفه‌های هدف‌گرایی پیشرفت اجتماعی با اضطراب اجتماعی ($p < 0/001$ و $F=18/06$)، $MR=0/444$ و $RS=0/197$ معنی‌دار است. این ضریب تعیین نشان می‌دهد که این سه متغیر پیش‌بین (عملکردگریز، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) حدود ۲۰ درصد از واریانس متغیر ملاک، یعنی اضطراب اجتماعی را تبیین می‌کنند. به منظور بررسی دقیق‌تر، رابطه متغیرهای پیش‌بین (عملکردگریز، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) با اضطراب اجتماعی به عنوان متغیر ملاک، از روش گام به گام نیز استفاده شد. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام، ضریب همبستگی چندگانه برای متغیرهای پیش‌بین با اضطراب اجتماعی بیشتر مربوط به متغیر عملکردگریز اجتماعی است. این ضریب تعیین نشان می‌دهد که هدف عملکردگریز اجتماعی ۱۸ درصد از واریانس متغیر ملاک، یعنی اضطراب اجتماعی را تبیین می‌کند.

جدول ۵. نتایج تحلیل مدل همبستگی کانتی برای متغیرهای مولفه‌های هدف‌های تبحری، عملکردی و عملکردگریز اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان

نام آزمون	ارزش	F	df _۱	df _۲	سطح معنی داری (p)
آزمون پیلایی	۰/۲۴۰	۱۰/۰۸	۶	۴۴۲	۰/۰۰۱
آزمون هتلینگ	۰/۳۱۵	۱۱/۵۰	۶	۴۳۸	۰/۰۰۱
آزمون لمبدای ویلکز	۰/۷۵۹	۱۰/۷۹	۶	۴۴۰	۰/۰۰۱
آزمون بزرگترین ریشه روی	۰/۲۳۷	-	-	-	-

همان‌طور که از جدول ۵ مشاهده می‌شود، مقدار لمبدای ویلکز $0/759$ ($p=0/001$) و $F=10/7$ می‌باشد. به این معنی که بین دو دسته متغیر رابطه معنی‌داری وجود دارد. در نتیجه

اندازه اثر مساوی با $F=1$ که نشان‌دهنده مقدار واریانس مشترک بین دو دسته متغیر است که مدل می‌تواند آن را تبیین کند. به عبارتی مدل به دست‌آمده در این پژوهش $24/1$ درصد از متغیرهای پیش‌بین با افسردگی و اضطراب اجتماعی را تبیین می‌کند.

دومین مرحله در همبستگی کانی تعیین تعداد بعدهای لازم برای درک ارتباط بین مجموعه متغیرهای پیش‌بین و مجموعه متغیرهای ملاک می‌باشد. از لحاظ نظری، تعداد متغیرها یا بعدهای کانی برابر با تعداد مجموعه کوچکتر (متغیرهای ملاک) می‌باشد و لزوماً همه آنها معنی‌دار نمی‌باشند (به نقل از رضائی، ۱۳۸۹). در ارتباط بین مؤلفه‌های هدف‌گرایی اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی یک بعد معنی‌دار به دست آمد. جدول ۶ بعدهای کانی برای متغیرهای پیش‌بین و ملاک را در دانشجویان نشان می‌دهد.

جدول ۶. بعدهای کانی برای متغیرهای پیش‌بین (تبحری، عملکردی، عملکردگرایز اجتماعی) و افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان

بعدها	همبستگی کانی	مجذور کانی	لمپدای ویلکز	F	df _۱	df _۲	(p)
۱	۰/۴۸۷	۰/۲۳۷	۰/۷۵۹	۱۰/۷۹	۶	۴۴۰	۰/۰۰۱
۲	۰/۰۵۴	۰/۰۰۲	۰/۹۹۷	۰/۳۲۳	۲	۲۲۱	۰/۷۲۴

همان‌طور که از جدول ۶ مشاهده می‌شود تعداد بعدهای کانی برابر ۲ می‌باشد که همانند مجموعه کوچکتر (۲ متغیر ملاک) است. در بعد اول ($p=0/001$ و $F=10/79$) معنی‌دار می‌باشد و بعد دوم ($p=0/001$ و $F=0/323$) معنی‌دار نمی‌باشند. جدول ۷ ضرایب کانی استاندارد و ضرایب ساختاری را برای مجموعه متغیرهای پیش‌بین و ملاک در بعد اول کانی را نشان می‌دهد.

جدول ۷. ضرایب ساختاری و کانتی استاندارد بین مجموعه متغیرهای پیش‌بین (هدف‌های تبحری، عملکردی و عملکردگرایز اجتماعی) و ملاک (افسردگی و اضطراب اجتماعی) بعد اول در دانشجویان

متغیرها	بعد اول	متغیرها
عملکردگرایز اجتماعی	ضرایب ساختاری	ضرایب کانتی استاندارد
عملکردگرای اجتماعی	-۰/۳۲۱	-۰/۹۰۹
تبحری اجتماعی	-۰/۰۶۸	-۰/۲۸۸
	۰/۰۴۵	۰/۱۶۸
R^2c	۰/۲۳۷	
افسردگی	-۰/۳۳۹	-۰/۴۴۵
اضطراب اجتماعی	-۰/۴۲۳	-۰/۷۲۷

پدهازر^۱ (۱۹۸۲، به نقل از رضانی، ۱۳۸۹) معتقد است که ضریب ساختاری بالای $0/30 \geq$ معنی‌دار تلقی می‌شود. در بعد اول از بین متغیرهای پیش‌بین، فقط عملکردگرایز اجتماعی سهم بیشتری در ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین دارند. از سوی دیگر در این بعد، متغیرهای اضطراب اجتماعی و افسردگی به ترتیب سهم بیشتری را در ترکیب خطی متغیرهای ملاک دارند به عبارت دیگر در بعد اول متغیرهای اضطراب اجتماعی و افسردگی به وسیله متغیر پیش‌بین عملکردگرایز اجتماعی پیش‌بینی می‌شود. به عبارتی نمره پایین در عملکردگرایز اجتماعی با نمره پایین در اضطراب اجتماعی و افسردگی همراه است و مقدار ضریب تعیین کانتی (R^2c) ۰/۲۳ می‌باشد که مقدار واریانس مشترک بین دو مجموعه کانتی متغیرهای پیش‌بین و ملاک را تبیین می‌کند.

^۱. Pedhazur

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین هدف‌های پیشرفت اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر دانشگاه شهید چمران اهواز انجام شد و بر اساس ضرایب همبستگی به دست آمده اهداف عملکردگرای اجتماعی و عملکردگرای اجتماعی با متغیرهای ملاک افسردگی و اضطراب اجتماعی دارای رابطه مثبت و معنی‌دار هستند. از سوی دیگر نیز بر اساس نتایج رگرسیون ورود مکرر و مرحله‌ای اهداف عملکردگرای و عملکردگرای اجتماعی حدود ۱۴ درصد از واریانس متغیر ملاک یعنی افسردگی را تبیین می‌کنند. یافته‌های این پژوهش در خصوص رابطه بین ترکیب متغیرهای پیش‌بین (اهداف عملکردگرای، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) با متغیر ملاک افسردگی با یافته‌های بارول و شرک (۲۰۰۶)، هالمن و همکاران (۲۰۱۰)، آکین (۲۰۰۸) و کوراداو ساکورای (۲۰۱۱) هماهنگ است و با سایدریس (۲۰۰۵) نا-هماهنگ است. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجایی که افراد عملکردگرای اجتماعی بیشتر به دنبال اثبات شایستگی اجتماعی و کسب مقبولیت اجتماعی هستند و افراد عملکردگرای نیز به دنبال اجتناب از عدم شایستگی و عدم کفایت اجتماعی هستند بیشتر نگران نظر دیگران نسبت به خود هستند و وقتی دیگران آنها را تأیید نکنند، ناراحتی و افسردگی بیشتری را متحمل می‌شوند. نوجوانان دنبال‌کننده اهداف عملکردگرای اجتماعی روی پیامدهای منفی اهداف بالقوه تمرکز می‌کنند و بیشتر احتمال دارد در مقابل پیامدها الگوهای ناسازگار شناختی، عاطفی و رفتاری را نشان دهند. این نوع شناخت‌های ناکارآمد منجر به تنهایی و جدای از همسالان می‌شود و آنها را بیشتر در معرض افسردگی قرار می‌دهد (ارث، فلاناگن و بیرمن، ۲۰۰۷). بر اساس نتایج رگرسیون به روش ورود مکرر، مرحله‌ای و همبستگی کانونی از بین ترکیب متغیرهای پیش‌بین (اهداف عملکردگرای، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) با متغیر ملاک اضطراب اجتماعی بیشترین نقش تبیین‌کنندگی مربوط به هدف عملکردگرای اجتماعی است، که نشان می‌دهد هدف عملکرد-

¹. Erath, Flanagan, & Bierman

گریز اجتماعی حدود ۱۸ درصد نتایج رگرسیون و ۲۳ درصد نتایج همبستگی کانونی از متغیر ملاک اضطراب اجتماعی را تبیین می‌کند. یافته‌های این پژوهش در خصوص رابطه بین ترکیب متغیرهای پیش‌بین (اهداف عملکردگرایز، عملکردگرا و تبحری اجتماعی) با متغیر ملاک اضطراب اجتماعی با یافته‌های سایدریس (۲۰۰۵)، آکین (۲۰۰۸) و کورادا و ساکورا (۲۰۱۱) هماهنگ است. ریپ و هیمبرگ^۱ (۱۹۹۷) بیان می‌کنند که در اضطراب اجتماعی، توجه به سمت محرک‌های تهدیدکننده‌ای معطوف می‌شود که به طور خاص به نگرانی از ارزیابی منفی مربوط است که نگرانی نسبت به ارزیابی دیگران مشخصه افراد عملکردگرایز است. وقوع رویدادهای منفی زندگی حاکی از شکست در رسیدن به اهداف خود است و بیشتر افراد روی پیامدهای منفی در مقابل دیگران در اجتماع تمرکز می‌کنند. یافته‌های حاصل از رابطه بین هدف‌های پیشرفت اجتماعی با افسردگی و اضطراب اجتماعی با پژوهش‌های پیشین هماهنگ است. این نتیجه قابل انتظار است که افراد عملکردگرایز که همواره نگران محبوبیت و قضاوت و ارزیابی دیگران نسبت به خود هستند. افسردگی و اضطراب اجتماعی بیشتری را تجربه کنند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که، چون این پژوهش روی دانش‌آموزان دختر انجام شده است. لذا تعمیم نتایج به دانش‌آموزان پسر امکان‌پذیر نمی‌باشد. در این پژوهش از روش رگرسیون چندگانه برای تحلیل استفاده شده است. بنابراین، روابط علی بین متغیرهای پژوهش بررسی نشده است. با توجه به این که در پژوهش تنها دانش‌آموزان دختر شرکت داشته‌اند پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های بعدی از دانشجویان پسر هم استفاده شود تا امکان مقایسه و بررسی تفاوت‌ها و تعمیم هر چه بهتر نتایج فراهم گردد. از یافته‌های این پژوهش و تحقیقات پیشین این گونه دریافت می‌شود افرادی که دارای هدف‌های عملکردگرا و عملکردگرایز اجتماعی هستند دچار افسردگی و اضطراب اجتماعی می‌شوند والدین و نظام آموزشی باید شرایطی را فراهم آورند که افراد را به طرف هدف‌های تبحری اجتماعی سوق دهند.

^۱. Rapee, & Heimberg

منابع

۱. بهارلویی، رویا (۱۳۷۷). رابطه کمال‌گرایی، هماهنگی مولفه های خود پنداشت جایگاه مهار با اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز با توجه به نقش تعدیل کننده حمایت اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی اهواز، دانشکده روانشناسی.
۲. دابسون، کیت استغان و محمدخانی، پروانه (۱۳۸۶). مختصات روان سنجی پرسش نامه ی افسردگی بک- ۲ در مبتلایان به اختلال افسردگی اساسی در دوره بهبودی نسبی. ویژه- نامه ی توان بخشی در بیماری ها و اختلالات روانی، شماره ۲۹، صص ۸۱-۸۲.
۳. رضائی، فرشاد (۱۳۸۹). بررسی رابطه ساده وچندگانه هدف‌های پیشرفت، عزت نفس و شایستگی ادراک شده با رفتارهای کمک طلبی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان شهرستان ایذه. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
۴. صیادی اناری احمدرضا، انصاری جابری، علی، خالقی، عزت اله و ناظر، محمد (۱۳۸۰). بررسی مسائل سالمندی در ایران و جهان. تهران: انتشارات آشنا.
۵. ظفری، صغری (۱۳۹۱). رابطه برخی پیشایندهای مهم و مربوط با مؤلفه های هدف‌گرایی اجتماعی و رابطه مؤلفه های اخیر با کارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان سال چهارم دبیرستانهای اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
۶. غلامعلی لوالسانی، مسعود، هیمن خضری، آذر، امانی، جواد، مال احمدی، احسان (۱۳۸۹). نقش خودکارآمدی تحصیلی و اهداف پیشرفت در تنیدگی اضطراب و افسردگی دانشجویان. مجله روانشناسی، سال چهاردهم، شماره ۴.
۷. منصوری، فریبا (۱۳۷۷). رابطه ساده و چندگانه متغیرهای عزت نفس، احساس تنهایی و اضطراب اجتماعی با ابراز وجود دانش‌آموزان دختر دبیرستانهای نظام جدید شهرستان اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.

۸. مهربانی زاده هنرمند، مهناز، نجاریان، بهمن و بهارلو، رویا (۱۳۷۸). رابطه کمال‌گرایی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان شهید چمران اهواز. مجله علمی پژوهشی روانشناسی، سال سوم، شماره ۳، ص ۲۴۸-۲۳۱.

9. Akin, A. (2008). *Self-efficacy, achievement goals and depression, anxiety, and stress: A structural equation modeling*. *World Applied Sciences Journal*, 3 (5), 725-732.

10. Beck, A. T., Steer, R. A., & Garbin, M. G. (1988). *Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: Twentyfive years of evaluation*. *Clin Psychol Rev*, 8, 77-100.

11. Burwell, R. A., & Shirk, S. R. (2006). *Self-processes in adolescent depression: The role of self-worth contingencies*. *Journal of Research on Adolescence*, 16, 479-490.

12. Butler, R. (2002). *Depressive disorder*. *American Family Physician*, 65(7), 1393-1396.

13. Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). *A social-cognitive approach to motivation and personality*. *Psychological Review*, 95, 256-273.

14. Dykman, B. M. (1998). *Integrating cognitive and motivational factors in depression*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 139-158.

15. Elliot, A. J., & McGregor, H. A. (2001). *A 2 x 2 achievement goal framework*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 501-519.

16. Erath, S. A., Flanagan, K. S., & Bierman, K. L. (2007). *Social anxiety and peer relations in early adolescence: Behavioral and cognitive factors*. *Journal of Abnormal child psychology*, 35, 405-416.

17. Hulleman, C. S., Schrager, S. M., Bodmann, S. M., & Harackiewicz, J. M. (2010). *A meta-analytic review of achievement goal measures: Different labels for the same constructs or different constructs with similar labels?* *Psychological Bulletin*, 136, 422-449.

18. Kuroda, Y., & Sakurai, S. (2011). *Social goal orientations, interpersonal stress and depressive symptoms among early adolescents in japan: A test of the diathesis-stress model using the trichotomous framework of social goal orientations*. *Journal of Early Adolescence*, 31 (2), 300-322.

19. Lindsay, J. E., & Scott, W. D. (2005). *Dysphoria and self-esteem following an achievement event: Predictive validity of goal orientation and personality style theories of vulnerability*. *Cognitive Therapy and Research*, 29, 769-785.

20. Midgley, C., Maehr, M. L., Hrada, L., Anderman, E. M., Anderman, L., Freeman, K. E., Gheen, M., Kaplan, A., Kumar, R., Middleton, M. J., Nelson, J., Roeser, R., & Urdan, T. (2000). *Manual for the Patterns of Adaptive Learning Scales (PALS)*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.
21. Rapee, R. M., & Heimberg, R. G. (1997). A cognitive-behavioral model of anxiety in social phobia. *Behaviour Research and Therapy*, 35, 741-756.
22. Ryan, A. M., & Hopkins, N. B. (2003). *Achievement goals in the social domain*. University of Illinois, Urbana-Champaign, unpublished manuscript.
23. Ryan, A. M., & Shim, S. S. (2006). Social achievement goals: The nature and consequences of different orientations toward social competence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 1246-1263.
24. Sideridis, G. D. (2005). Goal orientation, academic achievement, and depression: Evidence in favor of a revised goal theory framework. *Journal of Educational Psychology*, 97, 366-375.
25. Talepasand, S., Alijani, F., & Bigdeli, I. (2010). Social achievement goal theory in education: A validity and reliability study. *Journal of Technology & Education*, 4(4), 275-285.
26. Taylor, C. T., Bomyea, J., & Amir, N. (2010). Attentional bias away from positive social information mediates. The link between social anxiety and anxiety vulnerability to a social stressor. *Journal of Anxiety Disorders*, 24 (4), 403 – 408.
27. Watson, D., & Friend, R. (1969). Measurement of social evaluative anxiety. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 33 (4), 448-457.
28. Westenburg, P. M., Drews, M. J., Goedhart, A. W., Siebelink, B. M., & Treffers, P. D. A. (2004). A developmental analysis of self-reported fears in late childhood through mid-adolescence: Social-evaluative fears on the rise? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45, 481-495.
29. Ziegler, S. M. (2005). *Theory-directed nursing practice (2nd ed.)*. New York: Springer.